

Nr 285.

Av herr **Andersson** i Grimbo, *angående bildande av jaktallmänningar.*

Jaktens betydelse har alltmera reducerats. Jakträtten tillkommer ägaren eller brukaren av mark, då annorlunda ej är bestämt, och avkastningen kan vara större eller mindre, men är i stor omfattning icke något alls för vare sig ägaren eller brukaren. Det mesta av vårt villebråd är i viss mån stationärt på så sätt, att det uppehåller sig i en viss trakt. Om därför jakträtten i vanliga fall skall hava något värde, måste densamma omfatta större eller mindre jordkomplex.

Då större delen av vårt land består av mindre jordbruk bruka ofta enskilda personer eller jaktsällskap arrendera jakträtten på flera varandra intilliggande gårdar. I regel bruka även dylika jakträttsinnehavare vårda sig om villebrådet på ena eller andra sättet. Villebrådsbeståndet bibehålles på så vis och jordägarna få sina arrenden. På andra håll däremot har varje jordägare sin jakträtt men får aldrig någon avkastning härav. Det brukar nämligen finnas ett stort antal jägare, vilka aldrig vårda sig om eller göra något för bibehållande av villebrådsstammen utan föra ett ständigt utrotningskrig mot allt vad villebråd heter. Om på dylika orter en del jordägare göra stora ansträngningar för villebrådets skyddande, så bli vanligen dessa utan resultat. Trakten är och förblir nästan helt i saknad av villebråd, till följd av en massa tanklösa och mången gång egoistiska jägare. På dylika trakter är det ofta omöjligt att få jakträtten utarrenderad, därför att en del jordägare ej äro med härom. Men om det lyckas få tillräckligt många egendomar hopslagna till ett passande komplex, inträffar ofta, att en del behåller jakten för sig själva. Motiven kunna vara flera. Det finnes en del människor, som finna en tillfredsställelse uti att vara olika andra. Men eljest, om de själva ej äro jägare, kunna de hava anhöriga eller bekanta av det slag, som vanligen kallas »okynnesjägare», till vilka jakten överlämnas. I andra fall vilja eller våga ej en del jordägare »stöta sig» med grannar eller sagda slags jägare. När på grund av sådana förhållanden icke varje område inom ett visst jordkomplex är med uti det arrenderade jaktområdet, blir ofta följden, att den som betalar arrendet ofta med stora kostnader och besvär vårda sig om villebrådet, medan de s. k. okynnesjägarna, vilka stödjade sig på sin rätt å mindre områden, totalt förinta resultatet av vad som åtgjorts. Att dessa »okyn-

nesjägare» lyckas häri beror ofta även därpå, att gränserna ej tillräckligt respekteras. Att under sådana förhållanden jaktarrendatorn lämnar sitt arrende är lätt förklarligt, och följderna blir, att all vård av viltbrådet upphör till ekonomisk skada för jordägarna och till våra naturvänners sorg.

För närvarande existera på stora områden av vårt land dylika förhållanden och än mera blir detta fallet, allt eftersom egendomarna styckas. Enligt min mening torde vi ej kunna få ordning i sagda missförhållande med mindre än att det i lag bestämmes, att jakträtten skall tillkomma jordägarna inom vissa områden gemensamt. Om man kunde tänka sig att alla ägare inom vissa områden voro tvångssammanslutna vad jakträtten beträffar, så är det tydligt, att den ekonomiska behållningen skulle i det hela taget bliva bättre än nu. En jaktarrendator finge då själv njuta resultatet av sin jaktvård och kunde följaktligen även betala skäligt arrende, då han visste sig ensam helt behärska det område det gällde. Mycket väl förstår jag, att ett dylikt förslag stöter på patrull från en del av dem som vilja värna om äganderätten. Med all respekt för äganderätten, så har vad jakten beträffar denna icke något som helst värde i många fall såsom ovan påpekats. Och på platser, där jakten nu har ett visst värde, torde detta icke lida av en dylik förändring, utan tvärtom, ty i många jaktkomplex finnas mindre områden, som stå utanför, varvid den skada de göra tolereras för det helas skull. Om hela riket vore uppdelat i vissa — vi kunna säga jaktallmänningar — så finge, där ägarna äro flera, en styrelse företräda och handhava intressena samt utarrendera jakträtten.

De som hålla på äganderätten kunna ju då hava tillfälle att själva eller gemensamt med andra arrendera jakträtten.

Om en lag i detta avseende skulle införas, så måste det nog även finnas ett organ, som åtminstone i första hand toge hand om en del frågor, vilka behöfve klarläggas. Då sagda områden väl måste bliva av olika storlek på olika trakter, måste någon utomstående bestämma häröver. Ävenså måste bestämmas, huru fördelningen av avkastningen skulle ske, enär det ej är säkert, att i mantal satt jord enbart är rätta fördelningsgrunden. Likaledes kunna jakträttsinnehavare låta viltbrådsstammen i vissa fall ökas, så att kännbar skada åstadkommes på ena eller andra sättet o. s. v.

För att som sakkunnig instans avgöra dylika tvistigheter har jag tänkt mig ett organ liknande skogsvårdsstyrelsen inom respektive län. Huruvida ett eller flera län vore lämpligt område för ett dylikt organ, kan jag ej yttra mig om.

Kostnaderna för administrationen torde kunna utgå av de medel, som inflyta av respektive jaktarrenden. Enskilda ägare, som ensamma besitta så stora områden att de utgöra ett bestämt jaktområde, böra även lägga sin tribut härtill.

Då förhållandena i vårt land äro så vitt skilda och på en del håll nuvarande ordningen möjligen är tillfyllest, så kanske en lag i ovanberörda avseende borde göras fakultativ — på så sätt att den skulle tillämpas i län eller del därav först efter det respektive hushållningssällskap och landsting beslutat detta.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj: t anhålla om utredning angående bildandet av jaktallmänningar i enlighet med här ovan framställt förslag.

Stockholm den 21 januari 1930.

Herman Andersson.

I motionens syfte instämmer

Cornelius Olsson.